

**Слово на ректора проф. дфн Анастас Герджиков на
академичното тържество по повод патронния празник на
Софийския университет „Св. Климент Охридски“
25 ноември 2018 г.**

Уважаема госпожо Вицепрезидент,
Уважаеми членове на Академичния съвет,
Уважаеми Народни представители,
Уважаеми г-н Заместник-кмет на София,
Уважаеми г-н Председател на БАН,
Уважаеми колеги, преподаватели, служители,
Скъпи студенти,

Тази година Софийският университет „Св. Климент Охридски“ навършва 130 години. Какъв е Софийският университет след 130 години развитие? Той е най-старият и най-голям университет на България, предлагащ най-високо качество на образованието и даващ най-високи научни резултати. Какво означава това?

„Най-стар“ означава, че годината е юбилейна не само за първото българско висше училище – заедно с нас и българското висше образование празнува своята 130-годишнина.

Софийският университет е разположен в 18 учебни сгради и обхваща 16 факултета, 3 департамента, множество центрове и обслужващи звена. Но той е най-голям не заради това. Най-голям е, защото Университетът предлага обучение в 120 бакалавърски специалности, над четиристотин магистърски и близо двеста докторски програми. В него получават образованието си 21 000 студенти във всички образователни степени, 1200 от които – чуждестранни студенти. Към тях се прибавят и най-големият брой изходящи и входящи студенти по програма „Еразъм+“. Университетът постига това благодарение на своите 1700

преподаватели и изследователи, на които цялото общество е задължено за всеотдайната им дейност.

Основание да твърдя, че Софийският университет предлага най-високо качество на образованието и постига най-високи научни резултати, ми дава фактът, че според Националната рейтингова система той е на първо място в половината от всички професионални направления и във всички приоритетни направления без техническите науки. Университетът дава над една трета от научните резултати на всички 52 български висши училища. От 15-те най-цитирани български учени седем са от Софийския университет. Той е и единственият български университет в първите хиляда в световните класации – в основните класации сме между 700 и 800 място, а в професионално направление „Филология“ сме между първите 200 – 300.

И накрая наред с „най-стар“, „най-голям“, „предлагач най-високо качество на образованието и даващ най-високи научни резултати“ нарекох Алма матер и „университет“. „Университет“ според столетната традиция (през това столетие първият европейски университет ще навърши 1000 години) означава „universitas magistrorum et scholarium“, общност на преподаватели и изследователи. Съгласно чл. 17, ал. 2, т. 1 от Закона за висшето образование университет е висше училище, което обучава по широк кръг специалности в поне три от четирите основни области на науката. Софийският университет отговаря в пълна степен и повече от всеки друг и на средновековната, и на съвременната дефиниция.

Казаното дотук дава обяснение, защо Софийският университет е Университетът с главна буква и защо, когато кажем

„Университетът“, всеки българин знае за кой университет говорим. Ние се гордеем с това.

Към над хилядата образователни, научни и културни прояви, които Софийският университет организира ежегодно, тази година се прибавят десетки събития – общоуниверситетски и факултетни, посветени на юбилея. Организираме чествания, изложби, представления, обществени дискусии, свързани с образование, наука и култура, форуми и международни конференции, публикуваме юбилейни издания, активно се включват Културният ни център, галерия „Алма матер“, Университетският театър, Университетската библиотека, нашите музеи и университетските медии. Много от събитията са организирани от Студентския съвет.

Кулминацията ще бъде на 8 декември – дата, която преди да стане студентски празник, е била ден на нашия патрон Св. Климент Охридски. Това е също рождената дата на Софийския университет – на 8 декември 1888 г. Народното събрание приема закон за преобразуването на Висшия педагогически курс към Първа мъжка гимназия във висше училище.

Поканили сме и наши партньори от най-добрите световни университети и университетски асоциации. Ще отбележим празника с официална церемония и с концерт в Народния театър. Каня сърдечно всички Ви да се присъедините към нас на тази важна за България дата.

Но честването на 130-годишнината на Софийския университет не може да бъде еднократен юбилеен акт. То е част от цялостната дейност за възвръщане на водещата роля на Софийския университет в обществения и културния живот на страната. Наред със събитията, които изброих, през цялата година юбилеят беше

съпътстван от медийни прояви – пресконференции, интервюта, отразяване на нашите инициативи.

За пример ще кажа, че само едно радио излъчи над 20 интервюта с представители на всички факултети на Софийския университет, които представиха целия спектър от образователни възможности, научни търсения и културни събития на Университета. И много други медии обаче този път се показаха на висота и подкрепиха целта ни да използваме юбилея, за да обърнем внимание на обществото, че духовността е важна и нейното пренебрегване за сметка на материалното води до тежки последствия за развитието на индивида, на междучовешките отношения и оттам на цялото общество. Бездуховният човек, колкото и да е осигурен материално, не е щастлив човек.

Разбира се, имаше и негативни публикации. Опитът ни да осигурим място за изява на студентите и за предавания, свързани с образование, наука и култура, като развием университетската телевизия „Алма матер“ започна с грешка – клип за студентски кастинг, качен във фейсбук, предизвика основателната критика от страна на обществеността и медиите, защото естетиката и посланието му не съответстваха на академичния стил, който обществото очаква от Софийския университет.

Ние приемаме тази справедлива критика и се извиняваме за допуснатата грешка. Но между медиите имаше и такива, които не съобразиха, че в този 30 секунден клип, който не е излъчван в ефир, а е предназначен за фейсбук, критикуват естетика и послания, които те самите предлагат на зрителя ежедневно. Това отношение не е ново, то е накарало още апостол Матей да напише „Защо гледаш сламката в окоето на брата си, пък гредата в своето око не усещаш?“

За нас тези завишени изисквания към Софийския университет означават, че обществото си дава сметка, че Университетът е над пошлостта, стреми се към самоцелна слава и несериозното третиране на важните теми и именно затова очакванията към Университета са по-високи.

За да отговорим на тези очаквания, основното послание през цялата година беше, че Университетът се стреми да се отвори към обществото като една от най-важните образователни, научни и културни институции на България. Целта на това отваряне е не просто да запознаем обществеността с нашата работа, а да се опитаме да променим обществения климат, в който губим ценностите си.

Това е смисълът на една годишнина – да покажем, че в живота ни има и други важни неща – духовност, просвета, култура и естетическа наслада.

Ние ще продължим да изпълняваме тази висока обществена мисия и през идните десетилетия. Софийският университет е основен инициатор и подкрепя реформите във висшето образование за повишаване на качеството. В момента изпълняваме над 300 научни проекта. Постоянно обновяваме учебните планове и програми, влизаме в партньорски отношения с бизнеса, с други университети и научни организации. Само международните ни договори са няколкостотин.

Но най-важното е, че не затваряме знанието между стените на Университета. Като нашия патрон Св. Климент Охридски ние трябва да разпръснем духовността навсякъде и да достигнем от студентските аудитории и изследователските лаборатории до

цялото общество – не само да образоваме, а и да възпитаваме в духовност, културни традиции, морални ценности и човечност.

Пожелавам на всички колеги – преподаватели, изследователи, студенти и докторанти винаги да се стремят към това, да не забравят високата мисия на Софийския университет, да са горди с постиженията ни и щастливи от това, че са намерили призванието си. Заниманието с наука, а оттам и с образование е призвание. То не е просто работа, а вътрешна необходимост да откриваш истината и да намираш връзките между явленията. Това носи удовлетворение, каквото никоя друга дейност не носи.

Нека предадем любовта към истината, духовността, красивото и доброто на цялото общество!

Честит празник!